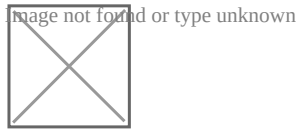

Προσαρμόζοντας την Παράδοση στο σημερινό κοινωνικο-οικονομικό σκηνικό (Ιωάννης Λίλης, Λέκτορας Πατριαρχικής Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Κρήτης)

/ [Πεμπτούσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/22cTII9>]

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος στο έργο του *Εἰς Ματθαῖον 44^η* : «Ο πλούτος έχει δύο ελαττώματα αντίθετα μεταξύ τους. Το ένα είναι η μέριμνα που δημιουργεί ένταση και το άλλο είναι η καλοπέραση που μας κάνει μαλθακούς. Όλα όσα έχουν σχέση με τον πλούτο είναι απατηλά. Είναι δηλαδή νοήματα που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Γιατί η ηδονή και η δόξα και ο καλλωπισμός και όλα τα παρόμοια είναι μια φαντασία και όχι η πραγματική αλήθεια». Επιπλέον ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος στο έργο του *Ἐγὼ ὁ Κύριος ὁ Θεός ἐποίησα φῶς καί σκότος* θα σημειώσει: «Ο πλούτος φαίνεται σε πολλούς ότι είναι κάτι καλό, αλλά γενικά δεν είναι καλός αν δεν το χρησιμοποιεί κανείς όπως πρέπει. Αν βέβαια ο πλούτος ήταν γενικά κάτι καλό θα ήταν καλοί και αυτοί που τον κατείχαν. Εφόσον όμως δεν είναι ευάρεστοι όλοι οι πλούσιοι, αλλά μόνο εκείνοι που κάνουν καλή χρήση, άρα δεν είναι καλός».

Καταλαβαίνει κανείς εύκολα πως σήμερα δεν μπορούμε να είμαστε αρνητικοί απέναντι στον τόκο. Από την εποχή των μεγάλων Πατέρων μεσολάβησε ο Καλβίνος, κορυφαίος εκπρόσωπος του Προτεσταντισμού, ο οποίος για πρώτη φορά στη Γενεύη της Ελβετίας νομιμοποίησε τον τόκο, κάτι που αρνείται η Αγία Γραφή, καθώς πίστευε πως με αυτό τον τρόπο περιοριζόταν η διαφθορά. Η σκέψη του ήταν ιδιαίτερα ευφυής για την απανθρωπιά του Μεσαίωνα και η απόδειξη είναι πως όλος ο μετέπειτα πολιτισμός υιοθέτησε την άποψη του. Αν υιοθετήσουμε την άρνηση του τόκου θα γίνουμε ακριβώς όπως οι Μουσουλμάνοι, οι οποίοι αρνούνται μέχρι και σήμερα τον τόκο – το Κοράνι είναι αρνητικό για την νομιμοποίηση του – ή τους συντηρητικούς Εβραίους, οι οποίοι επίσης δεν δέχονται τον τόκο, ακολουθούμενοι βέβαια την Παλαιά Διαθήκη, όπου, όπως είδαμε, καταδικάζεται ο τόκος.

Άλλωστε δεν πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι η Ελβετία, ως η μήτρα της νομιμοποίησης του τόκου, εμφανίζει σήμερα πολύ χαμηλά επιτόκια στο δανεισμό των ασθενέστερων τάξεων και από τα υψηλότερα επίπεδα διαβίωσης των πολιτών της. Ίσως δεν θα πρέπει να ξεχνούμε πως εκεί βρίσκεται η συντριπτική πλειοψηφία των διεθνών οργανισμών προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα οποία έχουν επισκεφθεί όλοι οι Προκαθήμενοι των Ορθοδόξων Εκκλησιών, αλλά και η Λωζάνη, όπου έσπευσε να υπογράψει την ομώνυμη ιστορική συνθήκη ο Ελευθέριος Βενιζέλος το 1923, με αβάσταχτο κόστος την ανταλλαγή των πληθυσμών, αλλά με σκοπό μία ανεπτυγμένη και ακμάζουσα Ελλάδα κατά τα σύγχρονα διεθνή πρότυπα.

Το τραγικό λάθος των εκλογών του 1920 έτρεξε αμέσως να το διορθώσει το 1923 μεσολαβούσης δυστυχώς της Μικρασιατικής Καταστροφής. Παρότι όμως δεν μπορούμε να υιοθετήσουμε την αποστροφή για τον τόκο, μπορούμε όμως να υιοθετήσουμε την τακτική των Πατέρων, η οποία είναι ιδιαίτερα σύγχρονη. Έκλεψαν τα πιο σύγχρονα στοιχεία του τότε πολιτισμού για να βιώσουν και να διαδώσουν το Ευαγγέλιο.

Το βυζαντινό όμως παρελθόν του ελληνισμού δεν έχει νόημα να καταστεί φωτεινό παράδειγμα για τον σύγχρονο ελληνισμό απλώς με την παραπομπή κάποιων πατερικών χωρίων, αλλά με το συνολικό πολιτισμό του, κεντρικό κομμάτι του οποίου είναι η διατύπωση του χριστιανικού δόγματος. Ο Κάρολος Ντύλ υπογραμμίζει πως στη βυζαντινή εποχή «δίπλα στην ιστορία, η θεολογία είναι ασφαλώς η επιστήμη που ενδιέφερε περισσότερο τη βυζαντινή σκέψη· και σ' αυτή την περίπτωση είναι αναμφισβήτητο ότι αυτή η θεολογική λογοτεχνία ήταν, τουλάχιστον ως τον 12^ο αιώνα, πολύ ανώτερη από την αντίστοιχη παραγωγή της Δύσης. Η αφθονία αυτής της θεολογικής φιλολογίας είναι αξιοθαύμαστη. Ο συνεχής αγώνας κατά των διαφόρων αιρέσεων, μονοφυσιτισμού, μονοθελητισμού, εικονομαχίας, που αναστάτωσαν τον βυζαντινό κόσμο από τον 5^ο ως τον 9^ο αιώνα και αργότερα η πολεμική κατά της ειδωλολατρίας και του ιουδαϊσμού, κατά των Μουσουλμάνων και κυρίως κατά των Λατίνων, η συνεχής φροντίδα για την υπεράσπιση της ορθοδοξίας και την παγίωση του δόγματος, οδήγησαν στη γέννηση ενός πλήθους έργων».[7] Ο ίδιος βυζαντινολόγος σημειώνει με έμφαση πως η έλλειψη πρωτοτυπίας στη διατύπωση του δόγματος από τον 12 αιώνα και μετά, ήταν η θεωρητική έκφραση της οικονομικής καταρρεύσεως της αυτοκρατορίας.[8]

Ο ορθόδοξος ιερέας τι θα μπορούσε να κάνει σήμερα απέναντι στη σύγχρονη οικονομική κρίση; Μερικά παραδείγματα θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμα. Στην προσπάθεια του να οργανώσει οικονομικά την ενορία ο ιερέας, αρχής γενομένης με τη φορολογική δήλωση της ενορίας, θα πρέπει να απευθυνθεί στο καλύτερο φοροτεχνικό γραφείο της Ελλάδος, και όχι της περιοχής του. Το διαδίκτυο καθιστά όλη τη χώρα μία γειτονιά. Η Αλεξανδρούπολη σήμερα βρίσκεται δίπλα στο Ηράκλειο της Κρήτης. Αυτό με τη σειρά του καθιστά ανταγωνιστικό το λογιστή της γειτονιάς καθώς γνωρίζει πως με την παρουσία του διαδικτύου η πελατεία του δεν είναι εξασφαλισμένη, αν δεν παρέχει τις καλύτερες υπηρεσίες. Η τοπική απόσταση είναι πλέον ξεπερασμένη λόγω των υπερσύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων. Ο ιερέας για να εντοπίσει το καλύτερο γραφείο θα πρέπει να ψάξει ένα φοροτεχνικό γραφείο όπου δεν θα ξέρει τα πρόσωπα, αλλά θα αποτελείται από πολλούς λογιστές, δηλαδή θα είναι μία ανώνυμη εταιρεία.

Ένα τέτοιο γραφείο, δηλαδή μία ανώνυμη εταιρεία με φοροτεχνικές υπηρεσίες, θα το εντοπίσει πολύ εύκολα στα μεγάλα αστικά κέντρα και πολύ δύσκολα στις μικρές κωμοπόλεις. Όσο πολύπλοκο και να είναι κάποιο πρόβλημα της ενορίας του, οι πολλοί υπάλληλοι, με τους οποίους δεν διατηρεί προσωπική γνωριμία, θα του εξασφαλίσουν σύντομα τη λύση του προβλήματος στα χρονικά διαστήματα που θα απαιτεί. Αν υποκύψει στον πειρασμό να απευθυνθεί σε κάποιον γνωστό λογιστή, εξαιτίας απλώς της προσωπικής τους γνωριμίας, θα βρεθεί σκλαβωμένος χωρίς να λύσει τα προβλήματα της ενορίας του.

[Συνεχίζεται]

[7] Diel (2010), 303.

[8] Diel (2010), 303 – 304.